Publicat pe (http://www.bnm.md)

31.12.2015

Proiectul Legii cu privire la caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și de decontare a instrumentelor financiare

A se vedea rubrica "Proiect"

Proiect

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

cu privire la caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăţi şi de decontare a instrumentelor financiare

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Prezenta lege transpune Directiva 98/26/CE a Parlamentului European şi a Consiliului din 19 mai 1998 privind caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăţi şi de decontare a titlurilor de valoare, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităţilor Europene L166 din 11 iunie 1998.

Capitolul I
DISPOZIŢII GENERALE

Articolul 1. Obiectul şi scopul legii

(1) Prezenta lege reglementează finalitatea decontărilor în sistemele de plăţi şi de decontare a instrumentelor financiare, efectele procedurii de insolvabilitate împotriva unui participant la sistem în ceea ce privește drepturile şi obligaţiile care decurg din sau în legătură cu participarea sa la un sistem, precum şi drepturile deţinătorilor de garanţii în cazul insolvabilităţii furnizorului de garanţii.

(2) Prezenta lege are ca scop reducerea riscului sistemic asociat cu participarea la sistemele de plăţi şi de decontare a instrumentelor financiare, precum şi reducerea disfuncţionalităţilor sistemelor cauzate de intentarea procedurii de insolvabilitate asupra unui participant la aceste sisteme.

Articolul 2. Domeniul de aplicare a legii

Prezenta lege se aplică oricărui sistem definit în conformitate cu art.3 alin.(1) pct.16), oricărui participant la un astfel de sistem, precum şi garanţiilor constituite în legătură cu participarea la un sistem sau cu operaţiunile Băncii Naţionale a Moldovei în cadrul exercitării atribuţiilor sale de bancă centrală.

Articolul 3. Noţiuni principale

(1) În sensul prezentei legi, termenii şi expresiile de mai jos au următoarea semnificaţie:

1) agent de decontare – o entitate care pune la dispoziţia instituţiilor şi/sau a contrapărţii centrale, care participă la sistem, conturi de decontare prin care sînt decontate ordinele de plată şi/sau ordinele de transfer din sistem şi, după caz, acordă credite acestor instituţii şi/sau contrapărţii centrale, în scopul decontării;

2) casă de compensare (clearing) – o entitate care răspunde de calcularea poziţiei nete a instituţiilor, o eventuală contraparte centrală şi/sau un eventual agent de decontare;

3) cont de decontare – un cont deschis la banca centrală, la un agent de decontare sau la o contraparte centrală, utilizat pentru depozitarea de mijloace băneşti sau instrumente financiare, precum şi pentru decontarea tranzacţiilor dintre participanţii la un sistem;

4) contraparte centrală – o entitate care se interpune între instituţiile participante la un sistem şi care acţionează ca partener exclusiv al acestor instituţii în ceea ce priveşte ordinele lor de plată/ordinele lor de transfer;

5) garanţie – orice activ care poate fi valorificat, inclusiv mijloace băneşti, instrumente financiare sau creanţe pecuniare (creanţe care decurg din contractele în temeiul cărora băncile, inclusiv băncile centrale, acordă credite), constituite ca obiect al unor contracte de gaj, repo sau al unor acorduri similare, în scopul garantării eventualelor drepturi şi obligaţii apărute în legătură cu participarea la un sistem sau care se constituie în favoarea Băncii Naționale a Moldovei;

6) instituţie – oricare dintre următoarele entităţi care participă la un sistem şi care este obligată să execute obligaţiile financiare rezultate din ordinele de plată/ordinele de transfer în cadrul respectivului sistem:

a) o bancă, astfel cum este definită în Legea instituţiilor financiare nr.550-XIII din 21 iulie 1995;

b) o societate de investiţii, astfel cum este definită în Legea nr.171 din 11 iulie 2012 privind piața de capital;

c) orice întreprindere cu sediul în străinătate care desfășoară activități permise băncilor și societăților de investiții;

d) o autoritate publică şi entităţi garantate public. În sensul prezentei Legi, entități garantate public înseamnă entitățile de drept public sau privat, ale căror obligații sînt garantate de stat conform legii;

7) instrumente financiare - instrumentele prevăzute la art.4 alin.(1) din Legea nr.171 din 11 iulie 2012 privind piața de capital;

8) netting (calcularea pozițiilor nete) – conversie într-o singură creanţă netă sau obligaţie netă a creanţelor şi a obligaţiilor rezultate din ordinele de plată şi/sau ordinele de transfer, pe care un participant sau mai mulţi participanţi le emit în beneficiul unui participant sau al mai multor participanţi sau le primesc de la unul ori mai mulţi participanţi, avînd ca rezultat faptul că numai o singură creanţă netă poate fi exigibilă şi numai o singură obligaţie netă este datorată;

9) ordin de plată – o instrucţiune dată de un participant de a pune la dispoziţia unui destinatar o sumă de bani, prin înregistrarea acesteia în registrele unei bănci, ale băncii centrale, ale unei contrapărţi centrale sau ale unui agent de decontare, sau orice instrucţiune care antrenează asumarea sau executarea unei obligaţii de plată, aşa cum este aceasta definită de regulile de funcţionare a sistemului;

10) ordin de transfer – o instrucţiune dată de un participant de a transfera dreptul de proprietate sau orice alt drept asupra unuia sau mai multor instrumente financiare, prin înscrierea în registrul de evidenţă a acestora sau prin orice altă modalitate;

11) operator de sistem – entitatea sau entităţile responsabile din punct de vedere juridic de funcţionarea unui sistem. Un operator de sistem poate acţiona în calitate de agent de decontare, contraparte centrală sau casă de compensare (clearing);

12) participant – o instituţie, o contraparte centrală, un agent de decontare, o casă de compensare (clearing) sau un operator de sistem. În conformitate cu regulile sistemului, acelaşi participant poate acţiona în calitate de contraparte centrală, de agent de decontare, sau de o casă de compensare (clearing) ori poate desfăşura parţial sau integral aceste activităţi;

13) participant indirect – o instituţie, o contraparte centrală, un agent de decontare, o casă de compensare (clearing) sau un operator de sistem care are o relaţie contractuală cu un participant la sistem care execută ordine de plată şi/sau ordine de transfer şi în temeiul căreia participantul indirect poate transmite ordine de plată şi/sau ordine de transfer în respectivul sistem, cu condiţia ca participantul indirect să fie cunoscut operatorului de sistem;

14) procedură de insolvabilitate – orice procedură prevăzută de legislaţie care urmăreşte fie lichidarea unui participant, fie restructurarea sa, dacă această măsură implică suspendarea sau limitarea transferurilor sau plăţilor;

15) risc sistemic – riscul că incapacitatea unui participant de a-și îndeplini obligațiile în cadrul unui sistem va determina alți participanți să devină incapabili de a-și onora obligațiile atunci cînd acestea devin scadente cu un posibil efect de contagiune care ar putea afecta stabilitatea sistemului financiar;

16) sistem – un aranjament formal care îndeplineşte, cumulativ, următoarele condiţii:

a) este încheiat între trei sau mai mulţi participanţi, alţii decît operatorul de sistem al acelui sistem, un posibil agent de decontare, o posibilă contraparte centrală, o posibilă casă de compensare (clearing) sau un posibil participant indirect şi are reguli comune şi proceduri standardizate pentru clearing, realizat prin intermediul unei contrapărţi centrale sau al altei entităţi, şi/sau pentru executarea ordinelor de plată şi/sau ordinelor de transfer între participanţi;

b)este guvernat de legea Republicii Moldova, dacă cel puţin unul dintre participanţi îşi are sediul în Republica Moldova;

c) este desemnat, potrivit criteriilor şi condiţiilor stabilite în reglementările emise în comun de Banca Naţională a Moldovei şi Comisia Naţională a Pieţei Financiare, ca sistem, după ce autoritatea competentă se asigură că normele de funcționare a sistemului sînt adecvate.

Un aranjament încheiat între operatorii unor sisteme interoperabile nu constituie un sistem;

17) sisteme interoperabile – două sau mai multe sisteme ai căror operatori de sistem au încheiat acorduri în temeiul cărora este posibilă executarea ordinelor de plată şi/sau a ordinelor de transfer dintr-un sistem în altul;

18) zi lucrătoare – intervalul de timp în care au loc decontările din timpul zilei şi din timpul nopţii şi cuprinde toate evenimentele survenite în timpul unui ciclu de activitate a unui sistem.

(2) Pentru prevenirea riscului sistemic, prin derogare de la prevederile alin.(1) pct.16), după caz, poate fi desemnat ca sistem care intră sub incidenţa prezentei legi un aranjament formal între doi participanţi, alţii decît un posibil agent de decontare, o posibilă contraparte centrală, o posibilă casă de compensare (clearing) sau un posibil participant indirect.

Articolul 4. Interdicţii privind sechestrarea conturilor deschise în cadrul sistemului

Conturile participanților deschise în sistemele care intră sub incidența prezentei legi nu cad sub incidența nici unui act juridic, administrativ sau altui act, sau unui proces de blocare, restricționare sau sechestrare a acestor conturi în scopul de a aplica o penalitate sau de a îndeplini o hotărîre judecătorească, sau altă decizie judiciară, arbitrală, administrativă, sau oricare altă decizie, sau în scopul de a asigura disponibilitatea acestor conturi pentru aplicarea sau îndeplinirea oricărei hotărîri, sau decizii viitoare.

Articolul 5. Acceptarea ca probă în justiție

Probele privind existența, conținutul, momentul intrării în sistem a ordinului de plată/ordinului de transfer, irevocabilitatea, precum și executarea în cadrul sistemelor de plăți sau de decontare a instrumentelor financiare pot fi acceptate în justiție în toate cauzele civile, comerciale, penale sau

administrative, referitoare la sistem, participanții la sistem sau orice terțe părți, în formă scrisă sau pe un suport durabil care asigură trasabilitatea acestora, în format electronic sau optic, inclusiv forma imprimată a acestor documente electronice sau optice.

Capitolul II
NETTINGUL ŞI ORDINELE DE PLATĂ / DE TRANSFER

Articolul 6. Finalitatea decontărilor

(1) Ordinele de plată şi/sau ordinele de transfer şi nettingul sînt valabile, produc efecte juridice şi sînt opozabile terţilor chiar şi în cazul intentării procedurii de insolvabilitate asupra unui participant (în sistemul în cauză sau într-un sistem interoperabil), cu condiţia ca ordinele de plată şi/sau de transfer să fi fost introduse în sistem înainte de momentul intentării procedurii de insolvabilitate, definit în conformitate cu art.9 alin.(1).

(2) Dispoziţiile alin.(1) se aplică chiar şi în cazul intentării procedurii de insolvabilitate împotriva operatorului unui sistem interoperabil care nu este participant.

(3) Dacă ordinele de plată şi/sau ordinele de transfer sînt introduse în sistem după momentul intentării procedurii de insolvabilitate şi sînt executate, astfel cum este stabilit prin regulile sistemului, în cursul zilei lucrătoare în care a fost intentată procedura, aceste ordine de plată şi/sau de transfer îşi produc efectele juridice şi sînt opozabile terţilor, cu condiţia ca operatorul de sistem să poată dovedi că în momentul în care ordinele de plată şi/sau ordinele de transfer au devenit irevocabile nu a cunoscut şi nici nu trebuia să cunoască faptul că s-a intentat procedura de insolvabilitate.

(4) Niciun act legislativ, act subordonat legii, nicio uzanţă privind anularea contractelor şi a tranzacţiilor încheiate înaintea momentului intentării procedurii de insolvabilitate, astfel cum este definit la art.9 alin.(1), nu pot conduce la anularea nettingului.

(5) Momentul intrării unui ordin de plată şi/sau a ordinului de transfer în sistem este definit prin regulile sistemului.

(6) În cazul sistemelor interoperabile, fiecare sistem va stabili, în propriile reguli de sistem, momentul introducerii în sistem a unui ordin de plată/ordin de transfer, astfel încît să asigure, pe cît posibil, coordonarea în această privinţă a regulilor tuturor sistemelor interoperabile în cauză. În cazul în care nu există dispoziţii prevăzute expres în regulile tuturor sistemelor care fac parte din sistemele interoperabile în cauză, regulile unui sistem cu privire la momentul intrării ordinelor de plată și/sau ordinelor de transfer nu sînt afectate de niciuna din regulile celorlalte sisteme cu care acesta este interoperabil.

Articolul 7. Utilizarea mijloacelor băneşti sau a instrumentelor financiare disponibile în conturile participantului pentru executarea obligaţiilor participantului faţă de sistem

(1) În cazul în care a fost intentată procedura de insolvabilitate împotriva unui participant sau a unui operator al unui sistem interoperabil, mijloacele bănești sau instrumentele financiare disponibile în contul de decontare al respectivului participant pot fi folosite pentru îndeplinirea obligațiilor participantului față de sistem sau față de un sistem interoperabil, în principal pentru îndeplinirea oricărei obligații rezultate în urma nettingului în ziua lucrătoare în care a fost intentată procedura de insolvabilitate, făcînd posibilă decontarea finală.

(2) Facilitatea de credit aferentă sistemului poate fi utilizată în ziua lucrătoare în care a fost intentată procedura de insolvabilitate împotriva unui participant, în limita garanțiilor constituite în acest scop, pentru îndeplinirea obligațiilor participantului față de sistem sau fața de un sistem interoperabil.

Articolul 8. Irevocabilitatea ordinelor de plată şi/sau a ordinelor de transfer

(1) Un ordin de plată şi/sau un ordin de transfer nu poate fi revocat de către un participant la sistem sau de către un terţ, din momentul stabilit prin regulile sistemului respectiv.

(2) În cazul sistemelor interoperabile, fiecare sistem va stabili, în propriile reguli de sistem, momentul irevocabilităţii ordinelor de plată şi/sau ordinelor de transfer, astfel încît să asigure, pe cît posibil, coordonarea în această privinţă a regulilor tuturor sistemelor interoperabile în cauză. Cu excepția cazului în care regulile tuturor sistemelor care fac parte din sistemele interoperabile în cauză prevăd expres contrariul, regulile unui sistem cu privire la momentul irevocabilității ordinelor de plată și/sau ordinelor de transfer nu sînt afectate de niciuna din regulile celorlalte sisteme cu care acesta este interoperabil.

Capitolul III
PREVEDERI REFERITOARE LA PROCEDURA DE INSOLVABILITATE

Articolul 9. Momentul intentării procedurii de insolvabilitate

(1) În sensul prezentei legi, se consideră moment al intentării procedurii de insolvabilitate pentru instituțiile autohtone, cu excepția celor menționate la art.3 alin.(1) pct.6) lit.d), momentul în care instanța judecătorească sau altă autoritate publică competentă adoptă hotărîrea de intentare a procedurii de insolvabilitate prevăzută la art.3 pct.14) din prezenta lege.

(2) Autoritatea competentă indicată la alin.(1) din prezentul articol este obligată să comunice imediat prin fax, telefonogramă sau poștă electronică această hotărîre Băncii Naţionale a Moldovei şi Comisiei Naţionale a Pieţei Financiare. Obligaţia de notificare a fiecărei autorităţi menţionate se consideră îndeplinită numai dacă autoritatea care a expediat notificarea a primit de la respectiva autoritate confirmarea de primire a hotărîrii.

(3) Banca Naţională a Moldovei şi Comisia Naţională a Pieţei Financiare vor comunica imediat prin fax, telefonogramă sau poștă electronică tuturor operatorilor sistemelor desemnate în conformitate cu prezenta lege, hotărîrea adoptată în conformitate cu art.9 alin.(1).

(4) Banca Naţională a Moldovei şi Comisia Naţională a Pieţei Financiare, după caz, vor încheia acorduri de cooperare cu autoritățile relevante ale statului în care participanții străini la sistemele desemnate în conformitate cu prezenta lege își au sediul, cu scopul de a fi informate, în timp util, cu privire la orice procedură de insolvabilitate intentată împotriva acestor participanți. În sensul prezentei legi, moment al intentării procedurii de insolvabilitate pentru instituțiile din străinătate se consideră momentul în care autoritatea străină relevantă informează Banca Naţională a Moldovei sau Comisia Naţională a Pieţei Financiare, după caz. Banca Naţională a Moldovei şi Comisia Naţională a Pieţei Financiare vor proceda în conformitate cu art.9 alin.(3), în ceea ce privește procedura de insolvabilitate intentată împotriva participanților străini.

Articolul 10. Neretroactivitatea efectelor intentării procedurii de insolvabilitate

(1) Intentarea procedurii de insolvabilitate asupra unui participant nu are efect retroactiv asupra drepturilor şi obligaţiilor sale care decurg din participarea sa la sistem sau în legătură cu participarea sa la sistem înainte de momentul intentării procedurii de insolvabilitate, definit la art. 9 alin.(1) din prezenta lege.

(2) Dispoziţiile alin.(1) se aplică şi în ceea ce privește drepturile și obligațiile unui participant la un sistem interoperabil sau ale unui operator de sistem al unui sistem interoperabil care nu este participant.

Articolul 11. Drepturile şi obligaţiile participantului la sistem

În cazul în care a fost intentată procedura de insolvabilitate împotriva unui participant la sistem, drepturile şi obligaţiile acestuia, care apar ca rezultat al participării sale sau în legătură cu participarea sa la sistem, se stabilesc de legea aplicabilă sistemului în cauză.

Capitolul IV
PROTEJAREA DREPTURILOR DEŢINĂTORILOR DE GARANŢII FAŢĂ DE EFECTELE INSOLVABILITĂŢII PARTICIPANTULUI FURNIZOR AL GARANȚIEI

Articolul 12. Protejarea drepturilor deţinătorilor de garanţii faţă de efectele insolvabilităţii participantului furnizor al garanției

(1) Drepturile unui operator de sistem sau ale unui participant asupra garanţiilor care îi sînt furnizate în legătură cu un sistem ori cu orice sistem interoperabil, precum şi drepturile Băncii Naţionale a Moldovei în legătură cu garanţiile constituite în favoarea sa nu sînt afectate de intentarea procedurii de insolvabilitate împotriva:

a) participantului la sistem sau la un sistem interoperabil;

b) operatorului unui sistem interoperabil care nu este participant;

c) contrapărții Băncii Naționale a Moldovei;

d) oricărei terţe părţi care a constituit garanţiile.

(2) Garanţiile prevăzute la alin.(1) pot fi executate în scopul realizării drepturilor garantate în conformitate cu legislația aplicabilă contractelor de garanție financiară.

(3) Atunci cînd un operator de sistem a oferit o garanție unui alt operator de sistem în legătură cu un sistem interoperabil, drepturile respectivului operator de sistem asupra acelei garanții nu sînt afectate de procedura de insolvabilitate deschisă împotriva operatorului de sistem beneficiar al garanției.

(4) În cazul în care instrumentele financiare (inclusiv drepturile asupra instrumentelor financiare) sînt constituite ca garanţii în favoarea participanţilor, operatorilor de sistem şi/sau Băncii Naţionale a Moldovei, potrivit alin.(1), iar dreptul acestora (sau cel al oricărui mandatar, agent sau terţ care acţionează în numele şi pe contul lor) asupra instrumentelor financiare este înregistrat legal într-un registru, un cont sau sistem de depozitare centralizat al Republicii Moldova sau al altui stat, stabilirea drepturilor deţinătorilor respectivelor garanţii este reglementată, după caz, de legea Republicii Moldova sau de legea acelui stat, pe teritoriul căruia a fost efectuată înregistrarea acestor drepturi.

Capitolul V
DESEMNAREA ȘI SUPRAVEGHEREA SISTEMELOR

Articolul 13. Autorități de supraveghere și împuternicirile acestora

(1) Banca Naţională a Moldovei și Comisia Națională a Pieței Financiare, conform competențelor legale, desemnează sistemele, aşa cum sînt definite la art.3 alin.(1) pct.16), care intră sub incidenţa prezentei legi, prin emiterea unei decizii care se aduce de îndată la cunoștința sistemului desemnat prin fax, telefonogramă sau poștă electronică și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Banca Naţională a Moldovei și Comisia Națională a Pieței Financiare menţin şi actualizează pe paginile-web oficiale registrul sistemelor desemnate în conformitate cu prezenta lege.

(3) Banca Naţională a Moldovei și Comisia Națională a Pieței Financiare vor supraveghea permanent sistemele de plăţi şi sistemele de decontare a instrumentelor financiare conform competențelor legale și vor urmări respectarea prevederilor prezentei legi în cadrul sistemelor care intră sub incidența acestora.

(4) Pentru încălcarea prevederilor prezentei legi, Banca Națională poate aplica sancțiuni în conformitate cu prevederile art.75-75^2 ale Legii nr.548-XIII din 21 iulie 1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei.

Articolul 14. Cerinţe privind comunicarea participanţilor

Fiecare operator al unui sistem desemnat de către Banca Naţională a Moldovei și de către Comisia Națională a Pieței Financiare în conformitate cu prevederile art.13 este obligat să comunice acestora participanţii la sistem, inclusiv participanţii indirecţi şi operatorii de sisteme interoperabile care nu sînt participanţi, precum şi orice schimbare cu privire la aceştia.

Articolul 15. Oferirea informaţiilor

O instituţie va oferi gratuit, la cerere, oricărei persoane care justifică un interes legitim informaţii referitoare la sistemele la care această instituţie participă şi la principalele reguli de funcţionare a acestor sisteme, în termen de cel mult 15 zile de la data primirii cererii.

Capitolul VI
DISPOZIȚII FINALE

Articolul 16. Intrarea în vigoare a prezentei legi

(1) Prezenta lege intră în vigoare la expirarea termenului de 6 luni de la data publicării.

(2) Guvernul, pînă la intrarea în vigoare a prezentei legi, va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege și va adopta actele normative necesare pentru realizarea prezentei legi.

(3) Banca Naţională a Moldovei și Comisia Națională a Pieței Financiare vor aduce actele lor normative în concordanță cu prezenta lege, pînă la intrarea în vigoare a acesteia.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Tabel de concordanţă la proiectul Legii cu privire la caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăţi şi de decontare a instrumentelor financiare [1]

Sinteza recomandărilor / avizelor la proiectul Legii cu privire la caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și de decontare a instrumentelor financiare [2]

Vezi și

Tag-uri
Directiva 98/26/CE [3]
decontarea [4]
proiect de lege [5]

Sursa URL:
http://www.bnm.md/ro/content/lege-cu-privire-la-caracterul-definitiv-al-decontarii-sistemele-de-plati-si-de-decontare

Legături conexe:

[1] http://www.bnm.md/files/Tabel_concord Fin_Dec (1).pdf [2] http://www.bnm.md/files/sinteza _Pr_Lege finalitatea decont_1.pdf [3] http://www.bnm.md/ro/search?hashtags[0]=Directiva 98/26/CE [4] http://www.bnm.md/ro/search?hashtags[0]=decontarea [5] http://www.bnm.md/ro/search?hashtags[0]=proiect de lege